

Ekolojik, Ekonomik ve Sosyal Sürdürülebilirlik İçin

istanbul Gelişim Üniversitesi

Bölüm Adı

Hemşirelik

Dersin Adı

Hemşirelikte Eğitim

Dersin Haftası: **9. Hafta**

Dersin Öğr. Üyesinin Adı: **Öğr. Görevlisi Ayşegül KOCADERELİ**

E-Posta: **akocadereli@gelisim.edu.tr**

Telefon: **0546 812 03 08**

DERS BİLGİLERİ

Ders Günü ve Saati

14.12.2020 Pazartesi / 4 SAAT

Dersin Kredisi

8 Kredi

GBS Linki

<https://sbyo.gelisim.edu.tr/bolum/hemşirelik-51/mufredat>

Görüşme Gün ve Saatleri

14 Aralık 2020 Pazartesi 11.50 \ 15:00

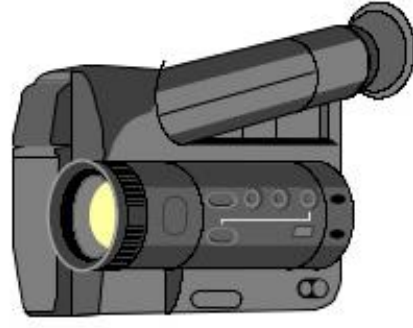
Dersin Öğretim Üyesinin Konumu

B Blok Kat: 0 19 Numara

Geçen Ders Hakkında

Eğitimde Kullanılan Araç-Gereçler ve Önemi

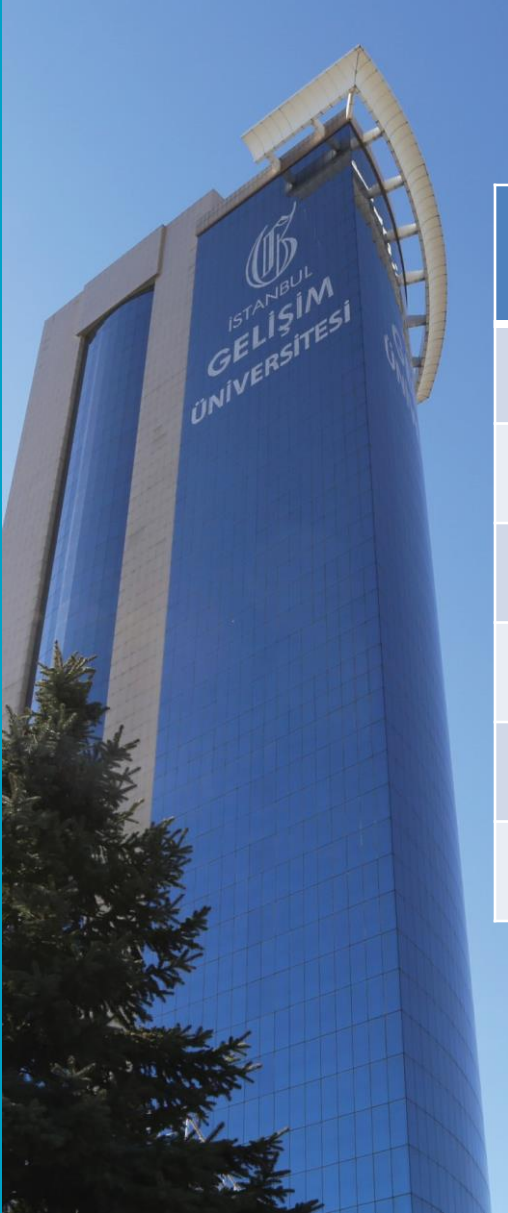
Önemli olan araç ve gereci derste kazanımları gerçekleştirmek üzere yaratıcı bir biçimde sentezleyip, materyal hazırlama ve tasarlama ilkelerine göre geliştirmektir.

Geçen Ders Hakkında

➤ **Araç - Gereçler**

➤ **Eğitimde Kullanılan Araç-Gereçler**

Değişik araç-gereçlerle verilen eğitimlerin kalıcılık durumu

Okunanların	%10
İşitilenlerin	%20
Görülenlerin	%30
Görülen- işitilenlerin	%50
Görülen-işitilen-söylenenlerin	%80
Görülen-işitilen-söylenen-yapılanların	%90

Geçen Ders Hakkında

Eğitimde Kullanılan Araç-Gerecin Öğrenme- Öğretme Sürecine Katkıları

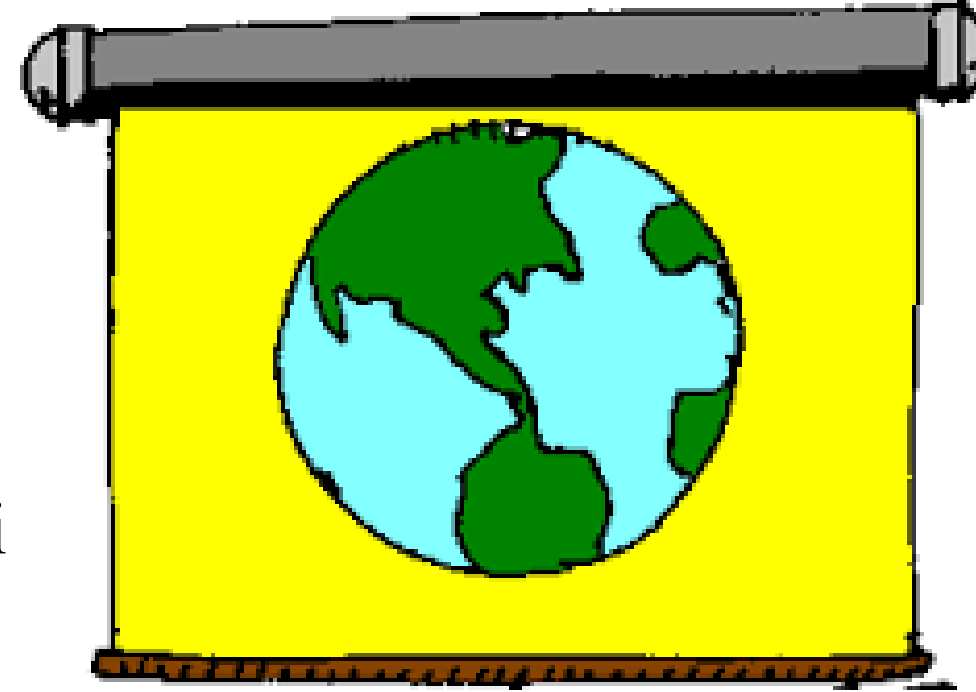

Geçen Ders Hakkında

Öğretim araç-gereç seçiminde göz önünde bulundurulması gerekenler

- ❖ Öğretim Hedefleri
- ❖ Öğrencinin Özellikleri
- ❖ Eğitimci Özellikleri
- ❖ Öğretim Yöntemi
- ❖ Öğrenci Sayısı
- ❖ Öğretim Ortamının Özellikleri
- ❖ Kısıtlamalar
- ❖ Ekonomiklik

Öğretim Materyali Hazırlama İlkeleri

Geçen Ders Hakkında

Geçen Ders Hakkında

Etkili Sunum Tekniklerini Kullanma

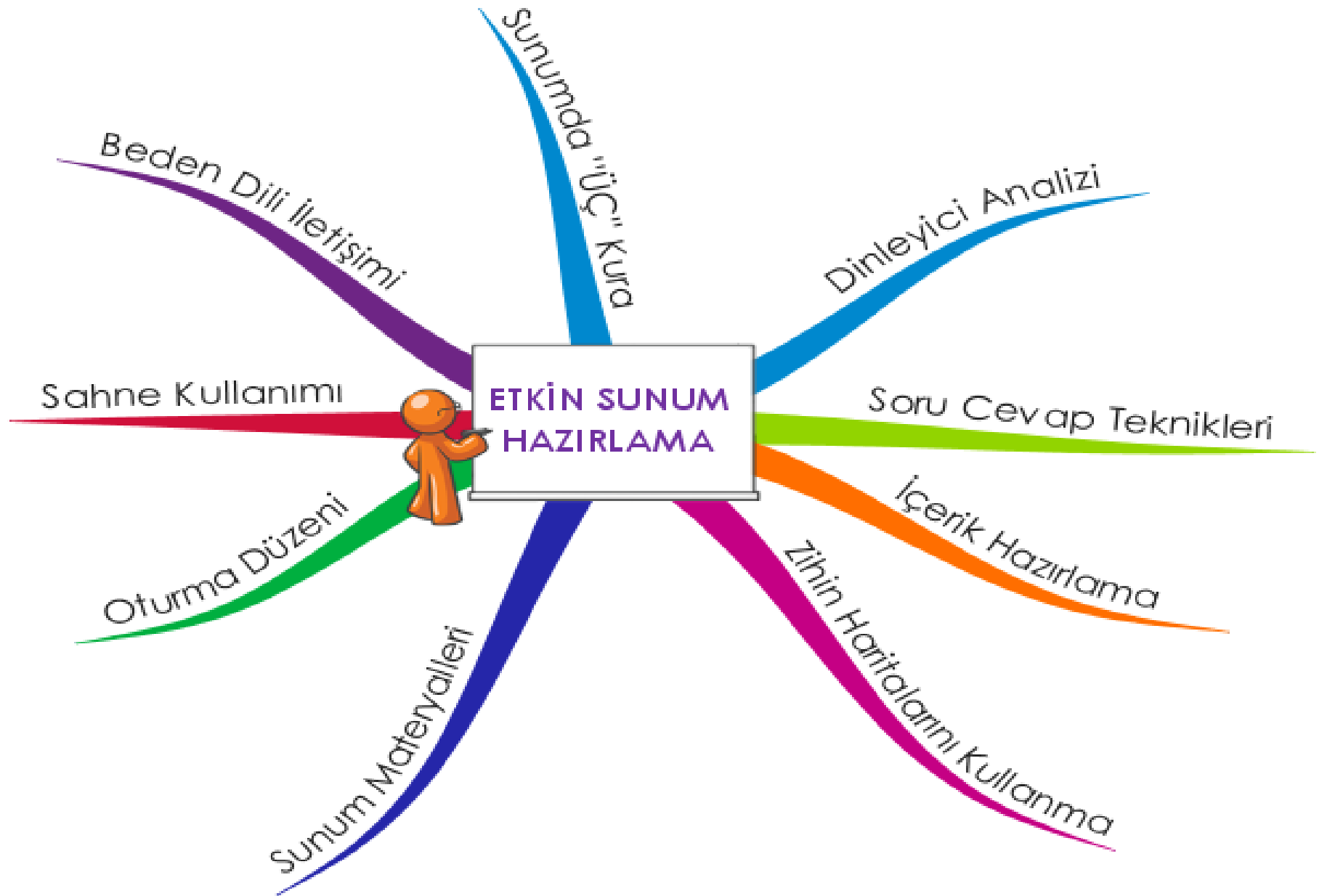
Sunuma Hazırlık

1.Sunum amacının belirlenmesi,

2.Sunumun planlamasının yapılması,

3.Sunumun yapılacağı yerin ve kullanılacak teknik donanımın tanınması,

4.Dinleyiciler hakkında bilgi sahibi olunması.

Geçen Ders Hakkında

- **Etkili bir sunum;...**
  - **Görsel, İşitsel Araçlar**
    - **Sunum Aracı Olarak Power Point**
      - **Anlatımı Güçlendirecek Görseller**
        - **Hazırlık Yapmanız Gereken Konular**

- ❖ **Sunucunun Kendini Hazırlaması**
- ❖ **Hazırlanan Sunumun Etkileşimle İşlevselleşmesi**
- ❖ **Sunumlarda Yapılması Gerekenler**

Yapılan sunumların etkinliğini arttırmak için çeşitli interaktif eğitim yöntemlerinden yararlanılabilir.

İnteraktif eğitim yöntemleri;

- Görsel işitsel araçlarla işlenen bir sınıf dersi (anlatım),
- Soru-cevap yöntemi,
- Küçük grup etkinlikleri,
- Gösterim (demostrasyon),
- Ve yetiştiricilik (coaching) olarak sıralanabilir.

İyi Bir Sunum İçin

Bilin:

- Sunum ne zaman
- Sunum nerede
- Sunum ne tür bir konu hakkında
- Sunuma kimler katılacak ve kaç kişiler
- Sunum neden isteniyor

Sağlık Eğitimi

- Bir toplumda sağlığın korunması ve geliştirilmesi amaçlanıyorsa ilk koşul **etkili sağlık eğitimi** vermektir.
- İnsan sağlığındaki ilerlemeler sağlık bilimlerindeki gelişmelerin yanı sıra, insanların bu gelişmeler doğrultusunda yaşam biçimlerini değiştirmelerine bağlıdır.
- Bu değişmeyi sağlamada, sağlığın korunmasında ve geliştirilmesinde en önemli yöntemlerden birisi "**sağlık eğitimi**" dir.

- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) eksperler komitesi sağlık eğitimini şöyle tanımlamıştır: "**Sağlık eğitimi**, kişilere sağlıklı yaşam için alınması gereken önlemleri benimsetmeye ve uygulamaya inandırmak; kendilerine sunulan sağlık hizmetlerini doğru olarak kullanmaya alıştırmak; sağlık durumlarını ve çevrelerini iyileştirmek amacıyla, birey olarak ya da topluca karar aldırılmaktadır".

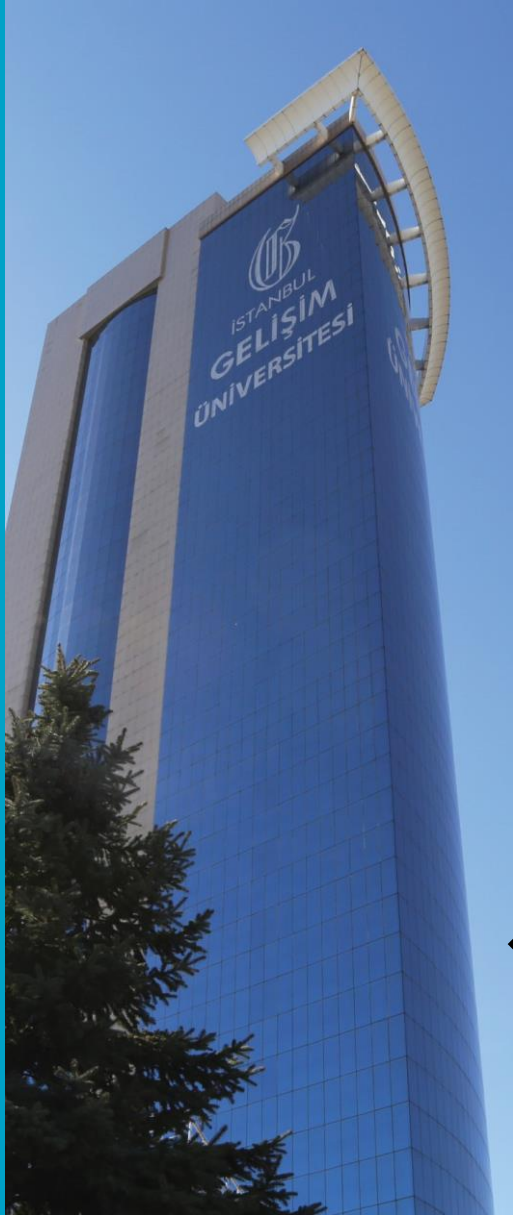
Sağlık eğitiminin temel amaçları

- Sağlığın değerini bireylere anlatmak ve inandırmak,
- Bireylerin sağlıkla ilgili doğru karar almalarını sağlamak,
- Bireylerin sağlıklı yaşam biçimi oluşturacak davranışlarını desteklemek,
- Bireyler sağlık sorunlarını kendi kendilerine çözmeye alıştırmak,

- Hastanın sağlığını ve bağımsızlığını kazanmasına destek olmak,
- Hasta/sağlam bireyin evde gerekli olan sağlık bakımını sürdürmek,
- Bireyi sağlıklı yaşamaya alıştırmak ve bakımın kalitesini yükseltmek,
- Sağlık hizmetlerinin maliyetini azaltmaktır.

Ülkemizde sağlık eğitiminin gelişimi

- ❖ Ülkemizde Cumhuriyet Dönemi'nde sağlık eğitimi ile ilgili gelişmeler 24.04.1930 tarihinde 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile başlamıştır.

- ❖ Toplumun sağlığını geliştirmek ve korumak ülkelerin vazgeçilmez politikaları arasındadır. 1978 yılında yayımlanan uluslararası sağlık sözleşmesi olan Alma Ata Bildirgesi'nde “Temel Sağlık Hizmetleri” kavramının kapsamı içerisinde “bir toplumda yaygın olarak görülen sağlık sorunları, bunların önlenmesi ve denetimi ile ilgili konularda halkın eğitilmesi” hususu vazgeçilemez hizmetler arasında yer almıştır.

Alma- Ata Bildirgesi (1978)

- ✓ Halkın sağlık eğitimi
- ✓ Beslenme durumunun geliştirilmesi
- ✓ Temiz su sağlanması ve sanitasyon
- ✓ Atıkların sağlıklı bir şekilde yok edilmesi
- ✓ Ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması
- ✓ Önemli bulaşıcı hastalıklara karşı bağışıklama
- ✓ Endemik hastalıkların kontrolü
- ✓ Sık görülen hastalıkların uygun tedavisi ve temel ilaçların sağlanması

Sağlık Eğitimi (DSÖ)

- “Kişilere sağlıklı yaşam için alınması gereken önlemleri benimsetmeye ve uygulamaya inandırmak,
- Kendilerine sunulan sağlık hizmetlerini doğru kullanmaya alıştırmak,
- Sağlık durumlarını ve çevrelerini iyileştirmek amacıyla birey olarak veya topluca karar aldırmasıdır.”

Sağlık Eğitimi

- Esas olarak bir halk eğitimi konusu olmakla birlikte örgün eğitim aşamalarında başlamalıdır.
- Ancak burada asıl hedef yetişkinlerdir.
- Çünkü davranışları, değer yargıları, inanışları değiştirilmesi gereken kitle yetişkinlerdir.

- Sağlık kültüründe değişimin sağlanması için sağlık eğitimi hem örgün hem de halk eğitimi ile verilmelidir.
- Etkin bir sağlık eğitimi, sağlığı olumlu yönde geliştirmek için bilinmesi ve yapılması gerekenleri; benimsenen bilgi, davranış ve alışkanlık haline getirmeyi hedeflemektir.

- Sağlık çalışanları, her zaman her yerde, her fırsattan yararlanarak eğitim yapmalı ve kişilere sağlıklı yaşamın temel ilkelerini benimsetmelidir.
- Sağlık eğitimi bir halk eğitimi konusu olmakla birlikte, örgün eğitim sırasında başlamalı, yaygın eğitimle sürmeli ve algın eğitimle desteklenmelidir.

- Sağlık eğitiminin ne olduğu ve sağlığı geliştirmedeki rolü doğru kavranmalı, sağlık eğitiminin ilkeleri, sağlık eğitiminin planlama ve uygulama adımları çok iyi bilinmelidir.
- Toplumdaki sağlık sorunlarını, buzdağının görünen ucuna benzetirsek, suyun altındaki buz dağı; toplumun gelenek ve görenekleri, sağlıkla ilgili inançlarıdır. Buz dağının altını iyi analiz edemezsek toplum sorunlarını çözüp sağlığı geliştiremeyiz. Ayrıca sorunların, toplumla birlikte çözülmesi gerekir.

Sağlık Eğitiminin İlkeleri

1. Hedef kitlenin oluşturulması ilkesi

Örn; trafik kazaları ya da ilk yardım konusunda şoförler, ana çocuk sağlığı konusunda anneler hedef grup olabilir.

2. İlgilendirme İlkesi

Örn; anne babalara çocukluk dönemindeki diş çürüklerinin kalp romatizma hastalıklarına neden olduğu iyi anlatılırsa, diş

fırçalamaya ilgi sağlanabilir.

3. Uygulanabilme İlkesi

Örn; diş fırçası ve macunu olmayan çocuklara öğretmenin diş fırçalamanın faydalarını anlatması ve her gün dişlerinizi fırçalayın demesi ile çocuk diş fırçalama alışkanlığı edinemez.

4. Süreklilik İlkesi

Örn; zevk alma güdüsüne bağlı zararlı alışkanlıklar konusunda bir defalık eğitimle kimseyi alışkanlıklarından vazgeçirmek mümkün değildir.

5. Toplumdaki herkesi kapsama ilkesi

Örn; emzirme ile ilgili bir eğitim verilecekse ve evde kayınvalidenin sözü geçerliyse eğitime kayınvalide de dahil

6. Önderler ve Sektörler arası işbirliği ilkesi; geniş kitlelere ulaşma fırsatı sağlar.

7. Eğitimi hizmetle birlikte sunma ilkesi

Örn; hekim ya da hemşirenin tıbbi tedavi ve bakımın yanı sıra hastayı eğitmesi

8. Cezalandırmadan kaçınma ilkesi; yetişkin eğitiminde cezaya başvurulmamalıdır. Toplumun uyduğu bir kuralı bozan kişilere rastlanabilir. Bu kişilere yasalar gereği yaptıklarının suç olduğu anlatılırsa caydırıcı olabilir.

Sağlık eğitimi veren kişiler

- Toplumun güvendiği biri olmalı,
- Toplumun kültürünü, değerlerini ve sorunlarını bilmeli,
- Konunun öğretilmesi gereğine önce kendisi inanmalı,
- Toplumun anlayabileceği bir dille konuşmalı,
- İletişim kurallarına ve beden diline uygun davranmalı,

- Giyiminde ölçülü, aynı zamanda model olmalı,
- Kişilerin değerlerine ve inançlarına saygılı olmalı,
- Güvenli bir eğitim atmosferi oluşturulmalı,
- Eğitim sırasında ve sonrasında geribildirim alınmalıdır.

Sağlık Eğitimi Etkileyen Etmenler

Eğitim verilecek kişiler dikkate alındığında sağlık eğitimi etkileyen birçok etmen olduğu görülmektedir ve eğitimcilerin bu etmenleri dikkate alması eğitimin başarısı açısından oldukça önemlidir.

Bunlar:

- 1. İçsel etmenler:** Fizyolojik ve psikolojik etmenler.
- 2. Dışsal etmenler:** Kültürel, sosyal, toplumsal ve ekonomik etmenler

Sağlık Eğitiminde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri

- Düz anlatım
- Örnek olay
- Gösterip yaptırma
- Beyin fırtınası
- Soru-cevap
- Drama-rol yapma
- Gözlem
- Tartışma

Sağlık Eğitimi Yöntemleri

1. Bireysel Eğitim

- ❖ En etkili ancak pahalı bir yöntemdir. En uygun ortam kişinin evidir. Eğitimcinin eğitilen bireyle iyi ilişkiler kurması, güven sağlaması önemlidir.

- ❖ Görüşme, gösterme, yaptırma, sorumluluk verme yöntemleri kullanılabilir.
- ❖ Öğrenilenlerin kalıcı olabilmesi ve alışkanlık halini alabilmesi için uygulanan yöntem en az birkaç kez tekrarlanmalıdır.

Örn; anneye alt değiştirmenin gösterilmesi (özellikle kız bebeklerde)

2. Grup Eğitimi

Grup: Bir amaca ulaşmak için bir araya gelen yaş, zeka, kültür, eğitim gibi durumları benzer kişilerin oluşturduğu topluluktur.

- ❖ Bireyleri tek tek eğitime alma imkanı olmayınca grup eğitimine başvurulur.

Gruplar hazır ve hazır olmayan gruplar diye 2'ye ayrılır.

- ❖ **Hazır gruplar:** Okullarda sınıflar, sanayide işçiler vb.
- ❖ **Hazır olmayan gruplar:** Özel olarak bir araya getirilmiş 6-25 kişiden oluşan gruplardır. Grup eğitimlerinde; anlatma, tartışma, rol yapma, beyin fırtınası, soru cevap yöntemleri kullanılabilir.

3. Toplum Eğitimi

- ❖ Amacı, toplumsal bilinçlenme sağlamaktır.
- ❖ Eğitimin tüm toplumu kapsaması amaçlanır. Bunun için kitle iletişim araçlarından yararlanır.
- ❖ Bunlar; gazete, dergi, radyo, televizyon ve kitaplardır. Bu araçlar, genellikle halkın güvendiği ve yararlandığı bilgi kaynaklarıdır, kamuoyu yaratmada ve ulusal kampanyaların yürütülmesinde çok yararlı ve etkilidir.

❖ Toplum eğitiminde asıl önemli olan bölgesel-yerel / kitleseel düzeyde sağlık eğitimini programlarını ve yöntemlerini belirleyebilmek ve kitleleri etkilemektir.

Örn; bir bölgede iyot eksikliğine bağlı guatr sorunu saptandığında; sorunun çözümünü Sağlık Bakanlığı'ndan beklemek gerekmez. Sağlık çalışanları; yerel düzeydeki eğitim ihtiyaçlarını belirleyerek program ve yöntemlerini kararlaştırıp uygulanabilir.

a)Ulusal Düzeyde Sağlık Eğitimi Yöntemi

- ❖ Toplumun tüm kaynaklarını harekete geçirmekle sağlanır. Bu da birinci derecede Sağlık Bakanlığının sorumluluğundadır.
- ❖ SB ülke genelinde topluma yönelik sağlık eğitimi hizmetlerini yürütmekle görevlidir ve toplumsal kaynakları harekete geçirmek zorundadır.

- ❖ 1945 yılında ‘UNES-CO Türkiye Halk Sağlığı Eğitimi Milli Komitesi’ kurulmuştur.
- ❖ Komite ulusal düzeyde sağlık eğitim konularını belirleyen , tüm özel veya resmi kurum ve kuruluşların sağlık eğitimi uygulamalarına katılmalarını amaçlayan bir komitedir.

Ulusal düzeyde uygulanan sağlık eğitim çalışmaları

- ❖ Topluma sağlıklı yaşama biçimini öğretme; toplumu bilinçlendirerek, yetenek geliştirmek ve alışkanlık kazandırmak temel hedefidir.
- ❖ Sağlık sorunlarını çözme; kısa veya uzun süreli kampanyalarla sürdürülür. Topluma özgü sağlık sorunlarını ve eğitim ihtiyaçlarını karşılamak temel hedefdir.

- ❖ Belirli gün ve haftalarda sağlık eğitimi; ‘sağlık takvimi’ olarak adlandırılır. Yıl içerisinde çeşitli sağlık konularıyla ilgili ülke çapında yapılacağı zamanı gösteren çizelge kapsamında yürütülen çalışmalardır.

b) Bölgesel ve Yerel Düzeyde Sağlık Eğitim Yöntemi

- ❖ SB'nın belirlediği genel ilkeler çerçevesinde içinde çalıştıkları toplumun özelliklerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak, topluma yönelik sağlık eğitimini bölgesel, yerel ya da kitlesel düzeyde planlamalı ve uygulamalıdır.

- ❖ Toplum eğitiminde ön değerlendirme yapılarak; toplumsal özellikler, hastalıklar, ölümler, inançlar, mevcut sağlık hizmetleri ve bunların kullanım durumlarını gösteren bilgilere ulaşılmalıdır.
- ❖ En önemli bilgi kaynakları; ev halkı tespit fişleri, bebek, çocuk, gebe lohusa izleme kartları ile aşı kayıtlarıdır.

Yerel düzeydeki bir toplum eğitimi için bilinmesi ve harekete geçirilmesi gereken özellikler;

- ❖ Toplumun nüfus özelliği,
- ❖ Toplumla ilgili fiziksel ve sosyal koşullar gibi genel bilgiler,
- ❖ Toplum eğitime katılabilecek kişi ve kurumlar,
- ❖ Yakın ve uzak çevrede toplum için mevcut hizmet olanakları,
- ❖ Sağlık hizmetlerinin kullanımı, Toplumun sağlık hizmetlerine katılımı,
- ❖ Sağlık ve hastalık durumu,
- ❖ Risk durumu ve sağlıkla ilgili davranış biçimleridir.

Eğitim İhtiyaç Analizi

- ❖ 5 N 1 K soruları ile eğitim ihtiyaç analizi yapılır
- ❖ **Ne** tür bir eğitim ihtiyacı gözlemlendi saptandı?
- ❖ Eğitime **neden** ihtiyaç duyuldu?
- ❖ Eğitim ihtiyacı **nerede** gözlemlendi saptandı?
- ❖ Eğitim ihtiyacı **ne zaman** gözlemlendi saptandı? Ne zamandır var?
- ❖ Eğitim ihtiyacı **nasıl** gözlemlendi saptandı? Nasıl ortaya çıktı?
- ❖ Eğitim ihtiyacını **kim/kimde** gözlemledi saptadı?

Sağlık Eğitiminin Planlanması

1. Eğitim gereksinimlerinin saptanması
2. Hedef grubun ve amaçların saptanması
3. Sağlık eğitimi planının hazırlanması
4. Sağlık eğitimi planının programlaştırılması
5. Sağlık eğitimi programının uygulanması
6. Sağlık eğitiminin değerlendirilmesi

- Sağlık eğitiminin her aşamasında yapılması gereken değerlendirme; öğretimin etkinliği, aksaklıklarını ve yapılması gereken değişiklikleri belirlemede önemlidir.
- Değerlendirmenin diğer bir amacı; sağlık çalışanlarının öğretimdeki performansını belirlemek ve eksikliklerini gidermektir. Sıklıkla kullanılan değerlendirme yolları; gözlem, görüşme ve çeşitli testlerdir.

Koruyucu Sağlık Hizmetlerinde Sağlık Eğitimi

- Kişisel Hijyen
- Ağız ve Diş Sağlığı Eğitimi
- Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Eğitimi
- Ergenlik dönemi
- Hastalıklardan Korunma Eğitimi
- Sağlığa Zararlı Alışkanlıklardan Korunma
- Çevre Sağlığı Eğitimi
- Doğal Afetlerde Sağlık Eğitimi vs.

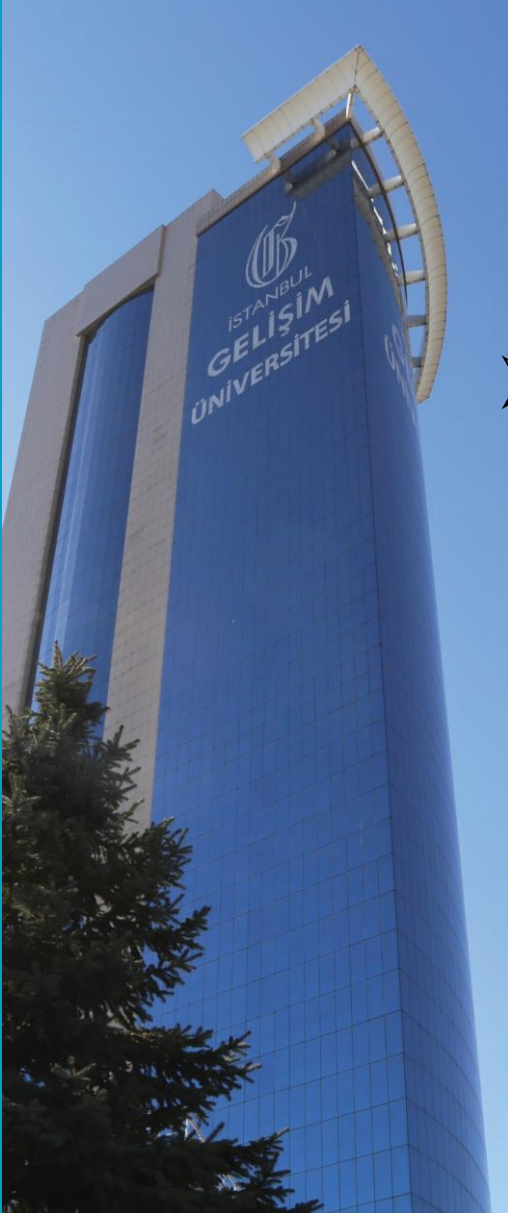
Hizmet İçi Eğitim

Hizmet içi eğitim

Bireyin işe başladığı andan itibaren işin bitimine kadar geçen sürede çalışandan istenilen performansı gösterebilmesi için gerekli bilgi, beceri, davranış ve tutumların sistematik bir şekilde ve belirli bir plana uyularak öğretilmesidir.

- Sağlık sektörü sürekli değişen ve gelişim gösteren bir alandır.
- Bu alandaki mesleki eğitim sürecinde öğrenilen bilgilerin zaman içinde unutulması, mesleği ile ilgili bilgiler zamanla yetersiz kalması, bilgi ve beceri sürekli değişkenlik göstermesi, mevcut olan bilgilerin teknolojik gelişmelere paralel olarak önemini yitirmesi gibi durumlar söz konusuysen sağlık çalışanının mesleki alan bilgilerine sürekli olarak güncel tutması ve hakim olması gerekmektedir.
- Bu durum sağlık sektöründe hizmetiçi eğitimi gerekli kılmaktadır.

- 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda; devlet memurlarının yetiştirilmesini sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileri görevlere hazırlanmalarını sağlamak amacı ile hizmet içi eğitime tabi tutulmaları öngörülmüştür.

Hizmetiçi eğitimin amacı; kurumlarda çalışan personelin performanslarındaki eksiklikleri ortadan kaldırarak, çalışanlara beklenen iş yeterlikleri kazanmasını sağlamaktır. Kurumlarda çalışanların teknik ve uzmanlık gerektiren becerilerinin, kavram niteliğinde olan becerilerinin ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

- Bu hususta hizmet içi eğitimin pek çok yarar sağlaması beklenmektedir. Hizmetiçi eğitimin ekonomik olarak sağladığı belli başlı fayda kurumun maliyetleri ile çıktıları arasında olumlu bir fark ortaya çıkartmaktadır.

- Hizmetiçi eğitimin sağladığı kurumsal ve bireysel yararlar sayesinde verimliliğe büyük katkı sağlanmaktadır. Ancak hizmet içi eğitimin beklenen verim artışının sağlayabilmesi için verimliliği düşüren etkenlerin belirlenmesi önemlidir. Verimliliğinin azalmasında sistemden, çalışandan, sosyal ortamdan kaynaklanan sorunlar önemli rol oynar.

- Kurumlarda verimliliği azaltan durumlar tarafsız bir yaklaşımla belirlenmelidir. Verimliliği azaltan bu durumların ortadan kaldırılmasında hizmet içi eğitimden nasıl yararlanılması gerektiği planlı ve programlı bir şekilde düzenlenmelidir.

Hizmet içi Eğitimin Amacı Özetele

- Kurumda disiplin olaylarını, anlaşmazlıkları ve şikayetleri azaltmak,
- Çalışanı tanımak, kaliteli işgücü sağlamak ve kadrolaşmayı kolaylaştırmak,
- İşlerin hiyerarşik yapısında kontrol ve denetim yükünü azaltmak,
- Çalışanın güven duygusunu geliştirmek, güdülemek ve moralini yükseltmek,

- Çalışana gerekli yeterlilikleri kazandırmak, memnuniyeti ve doyumunu sağlamak,
- Yenilikleri yakından izlemek ve çalışanın ortama uyumunu kolaylaştırmak,
- Çalışan hareketliliğini önlemek ve yükseltme imkanı sağlamak,
- Çalışanın işinde başarısını, değerini ve saygınlığını arttırmak.

Hizmet İçi Eğitim Türleri

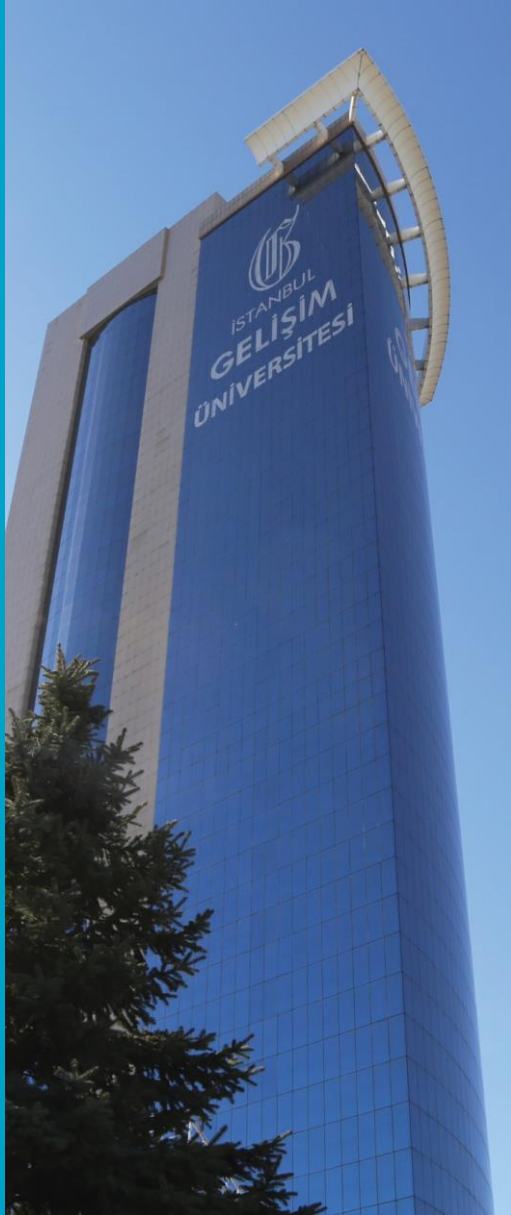
1. Oryantasyon eğitimi: Kuruma yeni çalışanın kurumun amaç ve politikasını, kendi görev yetki ve sorumluluklarını tanımasını için yapılan eğitimidir.

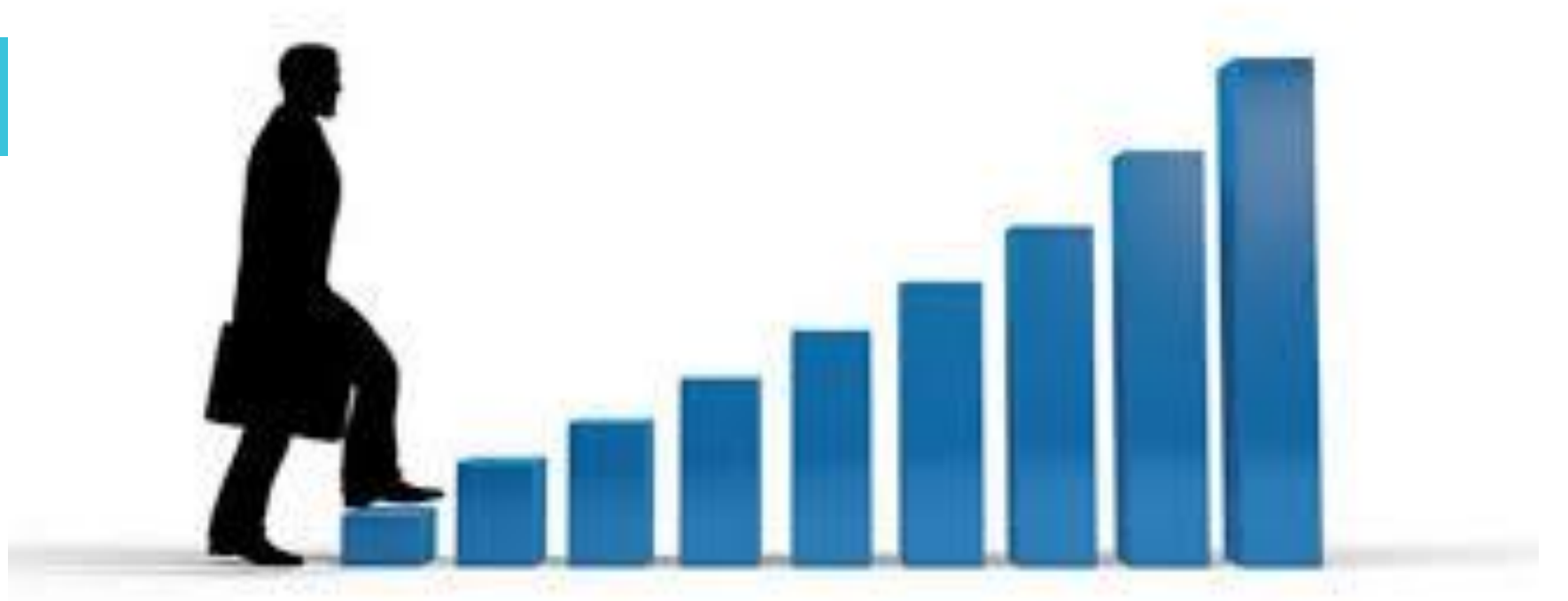
2. Temel eğitim: Bir kurumda işe başlayacak olan çalışana, yapacağı işin gerektirdiği temel bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak için yapılan eğitimidir.

3. Geliştirme eğitimi: Kurumdaki çalışanların kendi alanı ile ilgili gelişmeler ve yenilikler hakkında yetiştirilmesi ve yeteneklerinin geliştirilmesi için yapılan eğitimidir.

4. Tamamlama eğitimi: Görev değişikliği yapılacak çalışanlara yeni görevinin gerektirdiği yeterlilikleri kazanması için uygulanan programlardır.

5. Yükseltme eğitimi: Kurumun yapısındaki kadrolaşma ve çalışanın terfi ihtiyacını karşılamak için hazırlanan programdır.

6. Özel alan eğitimi: Çalışanı özel hizmetler için çeşitli alanlarda geliştirmek üzere uygulanan programdır.

Kurumlarda planlı ve programlı bir eğitimin sağladığı olanaklar

Çalışan açısından;

- Çalışanı hizmete yatkın hale getirir.
- Çalışanın motivasyonunu arttırır, işletmede kişilerarası ilişkileri geliştirir.
- Çalışan ile üst yönetim arasında anlaşma olanağını sağlar.
- Çalışanın işe devamlılığında etkilidir.

- Öğrenme için sarf edilen zaman, enerji ve parada maliyeti düşürür.
- Çalışanın yeteneklerine göre ayırt edilmesine yardım eder.
- Çalışanı sorumluluk mevkilerine hazırlar.
- Çalışanda birden fazla iş yapma yeteneğini arttırır.
- Çalışanın başarısına katkı sağlar.

İş (hizmet, ürün, düşünce) açısından;

- İş yöntemlerinin devamlı olarak gelişmesini sağlar.
- Verimi yükseltir.
- İşin niteliğini geliştirir.
- Hatalı ürün ve hizmetleri azaltır, kayıpları asgariye indirir.
- Hataları düzeltmek suretiyle zaman, malzeme ve para tasarrufunu sağlar.

- Bakım ve tamir maliyeti azalır.
- Memnuniyetsizlik azalır.
- Ürünün ve hizmetin kalitesi yükselir.
- İş kazaları azalır.
- Yönetim tekniklerinin tanıtılması yoluyla işletmenin başarılarını artırır.

Hizmetiçi eğitimin hedefleri

- İşe yeni başlayan personelin kurumuna adaptasyonunu sağlamak,
- İşe yeni başlayan personelin mesleğine olan bağlılığını artırma,
- Çalışan personelin motivasyonunu yükseltmek,
- Çalışan personele kurum kültürünü benimsetmek,
- İşin gerektirdiği mesleki becerileri kazandırmak ve geliştirmek,

- Çalışan personele kurumun amaç, hedef ve politikalarını benimsetmek için becerileri kazandırmak,
- İşin gerektirdiği mesleki becerileri kazandırmanın yanı sıra eğitim eksikliklerini belirleyip tamamlamak,
- Kurum içi ve dışı çalışan farklı personellerin bir araya gelip tanışmalarını ve etkili iletişim kurmalarını sağlamak,

- Çalışan personeli yeteneklerine göre daha yüksek sorumluluk isteyen görevler için hazırlamak,
- Personelin farklı birimlere geçişlerini sağlayacak tamamlama eğitimi yapmak,
- Değişmekte ve gelişmekte olan bilim, teknoloji, ekonomi ve iş hayatına çalışan personelin uyumu sağlamak,

- Kurumun sunduğu hizmetin verimliliğini arttırmak,
- Hizmet sunumu aşamasında karşılaşılan hataları azaltmak,
- İş kazalarını önlemek,
- Çalışan personele zaman yönetimini öğreterek fazla mesai ihtiyacını ortadan kaldırmak,
- Çalışan personele birden fazla iş yapabilme özelliği kazandırmaktır.

Hizmet İçi Eğitim İhtiyacının Saptanması

- HİE ihtiyacı, bir işte çalışan için işin yerine getirilmesinde; bilgi, beceri ve tutum bakımından duyulan eksiklik ya da gerekliliktir.
- Eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi, bir veri toplama sürecidir.
- Programın içerik ve amaçları konusunda karar vermek için gerekli bilgileri sağlar.
- HİE ihtiyacın belirlenmesi değişik şekillerde yapılmaktadır. En basit şekli ile;

Hizmet İçi Eğitim İhtiyacı = İşin Gerekleri – Çalışanın Şimdiki Yetenekleri

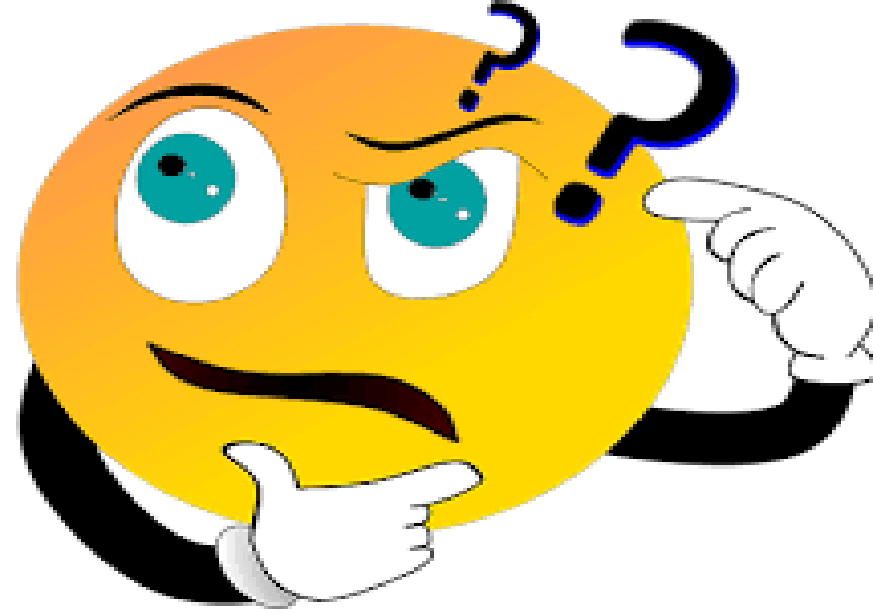

- Öncelikle iş analizi ile iş tanımları yapılır, daha sonra çalışanın yaptığı işler belirlenerek görev tanımları ile karşılaştırılır, görev tanımlarında yer alan çalışanın yapmadıkları eğitim ihtiyacı olarak belirlenir.
- Eğitim ihtiyacının saptanması, hizmetlerin yerine getirilmesinde eğitime duyulan ihtiyacın bulunup, ortaya konulması anlamını taşımaktadır. Bu da iki temele göre yapılabilmektedir.

- **Birincisi:** bir görevin onu yapan çalışanda bulunmasını gerekli gördüğü niteliklerle, bu çalışanın sahip olduğu nitelikler arasındaki olumsuz farkın bulunmasıyla belirlenmektedir.
- **İkinci:** geçerli nitelik taşıyan performansın temel alınmasıdır. Buna göre, bir görevin onu yerine getiren çalışanda öngördüğü performans ile bu çalışanın sahip olduğu performans arasındaki olumsuz fark bulunarak eğitim ihtiyacı belirlenmektedir.

Dikkate alınması gereken noktalar

- Kurumun yapı ve işleyişinde ortaya çıkan gelişmeler yakından takip edilmeli,
- Çalışanların eğitim ihtiyacı en az yılda bir kez uygun yöntemlerle belirlenmeli,
- Kurumun eğitim ihtiyaçlarına göre yıllık eğitim planları oluşturulmalı,

- Eğitim ihtiyaçları belirlerken kurumun eğitim bütçesi göz önüne alınmalı,
- Eğitim ihtiyacı belirlenmesinde çalışanlar aktif olarak görev almalı,
- Gerekirse çalışanların istekleri gizlilik ilkesi doğrultusunda dikkate alınmalıdır.

Hizmet İçi Eğitim Programlarının Hazırlanması

- HİE ihtiyacının belirlenmesinden sonra eğitim programının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekir.
- Eğitim programı hazırlarken; eğitsel amaçların esas alınması ve amaçların eğitim gereksinimlerini yansıtması; eğitimin; sorunları çözümlene yeteneğini geliştirecek nitelikte hazırlanması; bireylerin öğrenme düzeyi ve yeteneklerine uygun hazırlanması; çeşitli eğitsel etkinlikler göz önüne alınarak hazırlanması; ilgili uzmanların ve yetiştirilecek personelin görüşlerinden yararlanılması ilkelerine uyulmalıdır.

Eğitim programının birbiriyle bağlantılı dđrt aşaması

1. Eğitim Programının Amaçlarının Belirlenmesi
2. Hizmet İçi eğitimin Programlanması
3. Hizmet İçi Eğitim Programının Uygulanması
4. Hizmet İçi Eğitimlerin Değerlendirilmesi

Hizmet İçi Programının Amaçları Belirlenirken

- Çalışanların görüşleri alınmalı,
- Ulaşılabilir, ölçülebilir ve geliştirilebilir olmalı,
- Amaçları kurum yöneticileri ve çalışanlar tarafından bilinmeli,
- Kurum yöneticileri ve çalışanlar tarafından benimsenmeli,
- Amaçlar kendi içinde tutarlı olmalı,
- Amaçlar kurumun amaçları içinde yer almalı.

- **HİE değerlendirmeleri;** eğitim öncesinde, eğitim sırasında ve eğitim sonrasında yapılabilir,
- **Eğitimin değerlendirilmesinde;** tepki değerlendirmeleri, öğrenmeyi değerlendirme, davranış değerlendirmeleri ve sonuç değerlendirmeleri olmalıdır.

- **Tepki;** eğitime katılan kişilerin eğitime gösterdiği tepkiler, eğitimin devamı, eğitim sürecinde değişiklikler yapılması veya yararı için önemlidir. Eğitimi alan kişilerin eğitime isteksiz olması eğitimin başarısını olumsuz etkiler.
- Eğitim sürecinde aksayan kısımlar varsa bunların düzeltilip eğitime o yönde devam edilmesi ve eğitimin istenen duruma getirilmesi sonuçları olumlu etkiler, daha sonra yapılacak eğitimlere yön verir.
- Tepki değerlendirmeleri anket, test, mülakat gibi yöntemler kullanılarak yapılabilir.

- **Öğrenme;** Eğitimi alan kişilerde eğitimden sonra meydana gelen; tutum değişimleri, bilgi ve beceri artışı öğrenme olarak nitelendirilir. Eğitimi alanlarda eğitim sonrasında bu göstergelerde değişim varsa eğitim başarıya ulaşmış demektir.
- Öğrenme değerlendirmelerinde daha çok; açık ve kapalı uçlu sorular, tamamlayıcı testler, doğru yanlış testler gibi duruma göre çeşitli testler uygulanmaktadır.
- Bu testler eğitim öncesi ve eğitim sonrası uygulanarak eğitim sonrası bir gelişme olup olmadığına bakmak saha somut bir ölçüm olacaktır.

- **Davranış;** Eğitim sonrası dönemlerde eğitimi alan davranışlarında değişiklik olup olmadığının göstergesidir. Eğitimi alan kişide eğitimin sonunda belli bir davranış değişikliği oluşması beklenir.
- Kişi bu aşamaya kadar ki değerlendirmelerde başarılı, ancak davranışları ile bu eğitimi yansıtamıyorsa davranışa dönüşmeyi engelleyen diğer nedenler araştırılmalı ve gerekirse bunlara yönelik eğitim planlanmalıdır.

- **Sonuç;** Eğitimden belli bir süre sonra kurumun sonuçlarında oluşan değişimlerin göstergesidir. Bu göstergeler; performans değerlendirme göstergeleri, iş kazaları göstergeleri, çalışan memnuniyeti, işten ayrılmaların azalması, müşteri memnuniyeti, kar-zarar göstergeleri, verimlilik göstergeleri gibi göstergelerdir.
- İnsan kaynakları uzmanları tarafından bu göstergelerin hepsi raporlanmalı ve üst yönetime sunulmalıdır.
- Sonuç değerlendirmeleri eğitimin başarılı olup olmadığının en net göstergesidir.

Katılımınız için

Teşekkür ederiz.

